

Інформація до проєкту (для подальшої публікації)

Секція: зміна клімату, довкілля, чисте будівництво та раціональне природокористування.

Назва проєкту: Екологічна безпека суспільства: подолання екозагроз та наслідків екоциду

Тип роботи: фундаментальне наукове дослідження, прикладне наукове дослідження, науково-технічна (експериментальна) розробка

Організація-виконавець:

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

АВТОРИ ПРОЄКТУ:

Керівник проєкту (П.І.Б.) Максюта Наталія Сергіївна

Науковий ступінь: доктор філософії за спеціальністю

183 – Технології захисту навколишнього середовища

Місце основної роботи: Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Проєкт розглянуто й погоджено рішенням Вченої ради Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» від «19» жовтня 2023 р, протокол № 10.

Інші автори проєкту: Левченко Ірина Василівна, Ph.D.

Маслій Олександра Анатоліївна, к.е.н., доц.

Буряк Альона Анатоліївна, к.е.н., доц.

Черв'як Анна Володимирівна, Ph.D.

Пропоновані терміни виконання проєкту

з 01.01.2024 по 31.12.2025 рік

Орієнтовний обсяг фінансування проєкту: 1243,66 тис. грн., зокрема на 1-й рік 617,22 тис. гривень, на 2-й рік 626,44 тис. гривень.

1. АНОТАЦІЯ

Проєкт має на меті глибоке та практичне дослідження існуючих підходів до створення умов екологічної безпеки суспільства на регіональному, національному та міжнародному рівнях. Метою проєкту є системний аналіз та науковий пошук шляхів розв'язання важливої практичної проблеми - запобігання екоциду та мінімізації загроз екологічно-продовольчій безпеці на всіх рівнях, включаючи безпеку окремої особи, суспільства, бізнесу та держави, починаючи з їх створення, реорганізації чи стаціонарного функціонування. Результатом передбачається розроблення соціально-економічних та екологічних засад і практичних рекомендацій щодо створення умов екологічної безпеки суспільства враховуючи захист населення, національних економічних інтересів в умовах попередження та/чи подолання наслідків екоциду. Очікується, що отримані результати досліджень в рамках цього проєкту допоможуть сформулювати принципові положення щодо екологічної безпеки, підтримання стану навколишнього середовища орієнтованого на безпеку, і соціально-економічний захист України в умовах екоциду, спричиненого війною внаслідок російської агресії.

2. ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇЇ АКТУАЛЬНІСТЬ

Указом Президента України від 21 квітня 2022 року № 266/2022 створено Національну раду з відновлення України від наслідків війни. Національна рада з відновлення України від наслідків війни є консультативно-дорадчим органом при Президентові України. Основні завдання Ради: розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України;

визначення та напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ, реалізація яких є необхідними у воєнний і післявоєнний періоди; підготовка стратегічних ініціатив, проєктів нормативно-правових актів, прийняття і реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення України у воєнний і післявоєнний періоди. Під час розробки пропозицій Рада залучає державні органи, органи місцевого самоврядування, представників інститутів громадянського суспільства, а також міжнародних організацій. Підготовлені та узгоджені пропозиції Рада вносить Президентові України.

Враховуючи наявні проєкти пропозиції Національної ради з відновлення України від наслідків війни, напрацювання в напрямі подолання екозагроз та наслідків екоциду допоможуть сформулювати принципові положення щодо екологічної безпеки, підтримання стану навколишнього середовища орієнтованого на безпеку, і соціально-економічний захист України в умовах екоциду, спричиненого війною внаслідок російської агресії.

3. МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

Мета проєкту – розроблення соціально-економічних та екологічних засад і практичних рекомендацій щодо створення умов екологічної безпеки суспільства враховуючи захист населення, національних економічних інтересів в умовах попередження та/чи подолання наслідків екоциду.

Завдання, на вирішення яких спрямований проєкт, включають наступні кроки:

- Створення структури та концептуального фундаменту для забезпечення "екологічної безпеки" на різних рівнях суспільної ієрархії.
- Виявлення та систематизація викликів, ризиків, екозагроз та небезпек, які впливають на екологічну та соціальну безпеку України, та моделювання впливу наслідків воєнних дій на їх рівень.
- Визначення змісту екологічно безпечного середовища для нормального функціонування держави, регіону, підприємства.
- Розробка методики оцінювання впливу загроз на рівень екологічної безпеки суспільства, включаючи вибір контексту оцінювання, методологічні підходи, та визначення методів використання цих оцінок.
- Розробка підходу до створення системи індикаторів екозагроз соціальній безпеці держави з урахуванням наслідків воєнних дій та методів визначення негативних факторів екозагроз з використанням відповідних моделей.
- Розробка концепції запобігання екозагрозам на різних рівнях: держави, регіону, підприємства, особистості.
- Розробка процедури вибору та організації застосування заходів для забезпечення екологічної безпеки суспільства в умовах воєнних дій.
- Створення мережі громадського моніторингу за станом навколишнього середовища з метою підвищення рівня екологічної свідомості та безпеки суспільства.
- Формування концепцій шляхів забезпечення екологічної безпеки суспільства для їх впровадження з урахуванням матеріалів робочої групи "Екологічна безпека" проєкту Плану відновлення України Національної ради з відновлення України від наслідків війни (липень 2022 року).
- Розробка соціально-економічних та екологічних практичних рекомендацій щодо створення умов екологічної безпеки суспільства з урахуванням захисту населення та національних економічних інтересів в умовах попередження та/або подолання наслідків "екоциду".

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ПРОЄКТУ ТА ЇХ НАУКОВА НОВИЗНА

Основними очікуваними результатами проєкту, виходячи з поставлених завдань є, по-перше, розробка концепту екологічної безпеки суспільства для нормального функціонування різних ієрархічних ступенів соціальних об'єднань: держави, регіону, підприємства, чи окремо «екологічна безпека особистості». Передбачена розробка методики оцінювання впливу загроз чи наслідків екоциду на рівень екологічної безпеки суспільства, включаючи вибір контексту

оцінювання, методологічні підходи, та визначення методів використання цих оцінок. Запланована розробка підходу до створення системи індикаторів екозагроз соціальної безпеці держави та регіону з урахуванням наслідків воєнних дій та методів визначення негативних факторів екозагроз чи наслідків екоциду з використанням відповідних моделей. Очікується розробка концепції запобігання екозагрозам на різних рівнях: держави, регіону, підприємства, особистості за допомогою імплементації в урядові програми. Так Проєкт відновлення України Національної ради з відновлення України від наслідків війни в розрізі екологічної безпеки вже містить список можливих проєктів на виконання завдань для досягнення цілей зокрема в кліматичній політиці, екологічній безпеці управління відходами, збалансованому використанні природних ресурсів та збереження біологічного різноманіття. Проте, розроблений документ не має завдань щодо забезпечення екологічної безпеки саме суспільства. Тому пропонується його доповнення результатами розробки соціально-економічних та екологічних практичних рекомендацій щодо створення умов екологічної безпеки суспільства з урахуванням захисту населення та національних економічних інтересів в умовах попередження та/або подолання наслідків "екоциду".

Також, однією з задач є створення мережі громадського моніторингу за станом навколишнього середовища, що закладається в проведенні незалежного спостереження за забрудненням довкілля, і бере за основу такі постанови та керівні документи як, наприклад, Директива 2008/50/ЄС та Порядок здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря. На відміну від проведення державного спостереження, громадський моніторинг забезпечить не лише інформування населення, але і його залучення до моніторингу, що підвищить екологічну свідомість, відповідальність, та створить додатковий інструмент контролю за забрудненням навколишнього середовища і підвищення рівня екологічної безпеки суспільства.

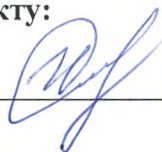
5. НАУКОВА ТА/АБО ПРАКТИЧНА ЦІННІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ

Науково обґрунтованими й доведеними результатами вважаються: створення структури та концептуального фундаменту для забезпечення "екологічної безпеки" на різних рівнях суспільної ієрархії; виявлення та систематизація викликів, ризиків, екозагроз та небезпек, які впливають на екологічну та соціальну безпеку України, та моделювання впливу наслідків воєнних дій на їх рівень; визначення змісту екологічно безпечного середовища для нормального функціонування держави, регіону, підприємства; розробка методики оцінювання впливу загроз на рівень екологічної безпеки суспільства; розробка підходу до створення системи індикаторів екозагроз соціальної безпеці держави з урахуванням наслідків воєнних дій.

Корисними практично-методичними напрацюваннями є: розробка концепції запобігання екозагрозам на різних рівнях: держави, регіону, підприємства, особистості; створення мережі громадського моніторингу за станом навколишнього середовища; формування концепцій шляхів забезпечення екологічної безпеки суспільства для їх впровадження з урахуванням матеріалів робочої групи "Екологічна безпека" проєкту Плану відновлення України Національної ради з відновлення України від наслідків війни (липень 2022 року); розробка соціально-економічних та екологічних практичних рекомендацій щодо створення умов екологічної безпеки суспільства з урахуванням захисту населення та національних економічних інтересів в умовах попередження та/або подолання наслідків "екоциду".

Керівник проєкту:

Підпис: _____

(Наталія МАКСЮТА)

Підпис керівника засвідчую:
проректор з наукової та міжнародної роботи

Олена СТЕПОВА